

university of
 groningen

Stijlgids voor inclusieve taal

Ontwikkeld door de RUG Diversity & Inclusion Office

Vragen of opmerkingen? E-mail diversity@rug.nl

Laatst bijgewerkt: april 2025

Inhoud

Inleiding.....	2
Inclusieve taal: wat het is en waarom we het gebruiken.....	2
Gebruik van deze stijlguide.....	2
Algemene richtlijnen.....	3
Contact.....	4
Taal op basis van identiteit.....	5
Genderbewust taalgebruik.....	5
Terminologie.....	5
Aandachtspunten.....	6
Academisch gebruik.....	11
Capaciteit en beperking.....	13
Terminologie.....	13
Aandachtspunten.....	15
Academisch gebruik.....	18
Achtergrond, etniciteit, nationaliteit en migratie.....	19
Terminologie.....	19
Aandachtspunten.....	21
Taal in professionele context.....	27
Correspondentie en officiële taal.....	27
Titels en aanspreekvormen.....	27
Andere aanspreekvormen.....	27
Personeelszaken.....	28
Opties geslacht.....	28
Naam opties.....	28
Voornaamwoorden.....	29
Persoonlijke gegevens bewerken.....	29
Engels versus Nederlands: valse vrienden.....	30
Woordenlijst.....	31
Bronnen.....	35

Inleiding

Inclusieve taal: wat het is en waarom we het gebruiken

Welkom bij de Stijlgids inclusief taalgebruik van de Rijksuniversiteit Groningen. Deze gids is bedoeld om studenten en medewerkers van de RUG te ondersteunen bij het bewust gebruiken van inclusieve taal in hun communicatie.

De RUG is een internationale universiteit die zichzelf beschouwt als een open academische gemeenschap en streeft ernaar een inclusieve omgeving te bevorderen. Ontwikkelingen zoals de Chief Diversity & Inclusion Officer en de Diversity & Inclusion Office, *The Inclusive Teacher*, en andere inclusieve onderwijsinitiatieven binnen de universiteit hebben de dialoog geopend over hoe we kunnen samenwerken om inclusie te bevorderen. Tegelijkertijd beïnvloedt de manier waarop we met elkaar communiceren ook onze omgeving. Het gebruik van inclusieve taal zorgt ervoor dat we elkaar op een respectvolle wijze toespreken en onze boodschap op een gepaste manier overbrengen.

Op die manier kunnen we er niet alleen voor zorgen dat al onze medewerkers, studenten en gasten zich welkom en geaccepteerd voelen aan de Rijksuniversiteit Groningen, maar kunnen we ook gelijke tred houden met andere universiteiten in Nederland en daarbuiten, die het belang van inclusief taalgebruik binnen de academische wereld internationaal erkennen.¹

Gebruik van deze stijlgids

Deze stijlgids bevat een overzicht van nuttige terminologie en voorbeelden met betrekking tot inclusief taalgebruik. De gids is opgebouwd als volgt:

- De gids begint met **algemene richtlijnen** voor inclusief taalgebruik.
- Het volgende deel van de stijlgids richt zich op **identiteitsgebonden taalgebruik**, waaronder genderbewust taalgebruik, taalgebruik rond capaciteit en beperking, en taalgebruik rond achtergrond, etniciteit, nationaliteit en migratie.
- Het tweede deel van de stijlgids richt zich op **taal in professionele context**, dus hoe je het gebruikt in e-mails, officiële taal en personeelszaken.
- Er is een kort hoofdstuk over **valse vrienden** - valkuilwoorden die lijken op een woord in het Engels, maar een heel andere betekenis hebben. Een volledige stijlgids over inclusief taalgebruik in het Engels is er ook ([link](#)).
- Het document wordt afgesloten met een verklarende **woordenlijst** en een lijst van aanvullende bronnen.

De stijlgids is een hulpmiddel. Begin bovenaan en volg de opbouw, of verdiep je in de onderwerpen die je interesse trekken. Je vindt hierin suggesties en richtlijnen om taal bewuster en inclusiever in te zetten. Twijfel je ergens over? Opzoeken of navragen is altijd een goed idee!

¹Bijv.

<https://www.maastrichtuniversity.nl/about-um/diversity-inclusivity/di-education-and-social-safety/inclusive-language/>;

<https://www.ru.nl/radboudintolanguages/en/communication/inclusive-communication-skills/inclusive-language/>

Algemene richtlijnen

Voordat dit document dieper ingaat op specifieke terminologie en taalgebruik, volgen eerst enkele algemene richtlijnen die iedereen kunnen helpen om inclusiever te communiceren:

- **Taal is aan verandering onderhevig.** Taal beweegt mee met veranderingen in de samenleving. Nieuwe woorden worden geïntroduceerd, terwijl andere verdwijnen. Dit proces verloopt vaak geleidelijk: soms zijn er verschillende woorden die hetzelfde betekenen, waarbij het ene woord in onbruik raakt en het andere steeds meer gebruikt wordt.
- **Onthoud het doel van inclusief taalgebruik:** ervoor zorgen dat iedereen zich welkom, geaccepteerd en gerespecteerd voelt. Dit kan een uitdaging zijn omdat studenten en personeel verschillende ervaringen en behoeften hebben. Maar uiteindelijk is het de moeite waard om ervoor te zorgen dat iedereen zich thuis voelt aan de RUG.
- **Wees niet bang om vragen te stellen.** Verschillende mensen hebben verschillende voorkeuren wat betreft terminologie en taalgebruik. Dit kan van veel factoren afhangen, zoals (culturele) achtergrond of leeftijd. Daarom is het altijd het beste om mensen te vragen waar ze de voorkeur aan geven, als dit mogelijk en gepast is. Dit doen we bijvoorbeeld al wanneer we met elkaar afstemmen of iemand liever met 'je' of 'u' aangesproken wilt worden. Voel je ook vrij om contact op te nemen met het Diversity & Inclusion Office van de RUG via diversity@rug.nl als je vragen hebt.
- **Wees je bewust van je persoonlijke aannames en vooroordelen.** Vaak weerspiegelen de woorden die we gebruiken onze aannames over de wereld om ons heen. Bedenk hoe je opvoeding en vooroordelen van invloed kunnen zijn op de taal die je gebruikt. Bijvoorbeeld: wanneer je iemand als “anders” beschouwt, wat vind je dan van die persoon? Beschouw je hen als minder, of zie je ze juist als gelijkwaardig, ondanks de verschillen?
- **Iedereen maakt fouten.** Iedereen gebruikt weleens woorden die anders overkomen dan bedoeld. Als iemand aangeeft dat bepaalde woorden of uitdrukkingen kwetsend kunnen overkomen, neem dan even de tijd om na te denken, je te verontschuldigen en te leren. De natuurlijke reactie van de meeste mensen in deze situatie is om defensief te reageren. Dat is normaal. Als je je realiseert dat je defensief voelt, neem dan even de tijd om na te denken over waarom dat zo is en of je van de situatie kunt leren.
- **Moedig een inclusieve cursusinhoud aan.** Docenten worden aangemoedigd om inclusieve cursusinhoud en methodologieën te creëren en te gebruiken. Teaching Academy Groningen heeft middelen en trainingen om docenten hierbij te ondersteunen. Als je als student hierin uitsluiting ervaart, of als je ideeën hebt om de inhoud van een cursus meer inclusief te maken, kun je je docent aanspreken of contact opnemen met het Diversity & Inclusion Office via diversity@rug.nl.
- **Als je respectloos wordt behandeld of als je ziet dat iemand anders dat overkomt, geef dit dan aan.** Er zijn verschillende manieren om dit aan te pakken binnen de RUG. Je kunt bijvoorbeeld contact opnemen met de vertrouwenspersonen of sociale veiligheid coördinatoren, wiens gegevens te vinden zijn op de [website over sociale veiligheid](#). Zij kunnen je verder helpen en begeleiden in het proces.

Contact

Dit is een dynamisch werkdocument dat meebeweegt met taal en inzichten over inclusie. Als je vragen of aanvullingen hebt, of als je ergens op de universiteit een plek ziet waar inclusief taalgebruik beter toegepast zou kunnen worden, neem dan contact met ons op via diversity@rug. We horen en leren graag van je.

Taal op basis van identiteit

Dit deel van het document is onderverdeeld in de volgende onderwerpen:

- [Genderbewust taalgebruik](#)
- [Capaciteit en beperking](#)
- [Achtergrond, etniciteit, nationaliteit, en migratie](#)

Genderbewust taalgebruik

Dit gedeelte geeft een aantal tips voor inclusief taalgebruik rond gender.

Terminologie

De volgende tabel laat zien hoe je termen gerelateerd aan gender kunt gebruiken in het Nederlands. Het is echter belangrijk om te onthouden dat iedereen zijn eigen voorkeuren heeft. Daarom is het altijd het beste om mensen te vragen hoe ze genoemd willen worden.

Term	Definitie	Voorbeelden van inclusieve formuleringen	Voorbeeld van formuleringen die mensen kunnen uitsluiten
Transgender, trans (Gebruikt als een bijvoeglijk naamwoord, niet als een zelfstandig naamwoord!)	Zich identificeren met een ander gender dan dat bij de geboorte is toegewezen	Hij is transgender trans man, trans vrouw	Hij is een transgender transman, transvrouw
Cisgender, cis (Gebruikt als een bijvoeglijk naamwoord, niet als een zelfstandig naamwoord!)	Zich identificeren met het gender dat bij de geboorte is toegewezen	Ze is cisgender cis vrouw, cis man	biologische vrouw, biologische man, normale/gewone vrouw/man
Transitie (Gebruikt als een zelfstandig naamwoord of werkwoord)	Het sociale en mogelijk medische proces van de overgang van zich presenteren als het ene gender naar zich uiten als het andere	Hij is een paar jaar geleden in transitie gegaan Vóór haar transitie, toen zij zich nog presenteerde als man Toen hij werd gezien als vrouw Zij werd bij de geboorte als jongetje gezien	Hij is van geslacht veranderd/ hij is omgebouwd Geslachtsverandering Voordat hij een jongen werd'/ 'toen hij een meisje was Toen "hij" een "meisje" was Hij is als meisje geboren

Term	Definitie	Voorbeelden van inclusieve formuleringen	Voorbeeld van formuleringen die mensen kunnen uitsluiten
Non-binair	Andere genderidentiteiten dan de binaire opties man/vrouw	Hen is non-binair Diens fiets is gestolen	Naar mensen verwijzen met de verkeerde persoonlijke voornaamwoorden
Intersekse	Een algemene term die wordt gebruikt voor verschillende condities waarbij iemand wordt geboren met een reproductieve of seksuele anatomie die niet lijkt te voldoen aan de typische definities van vrouwelijk of mannelijk.	Hij of zij of die of hen is intersekse; een intersekse persoon	Hermafrodiet (verouderd, nu beschouwd als een neerbuigende term)
Partner, eega	Verwijst naar iemands partner of eega als het gender van de partner onbekend is	Alle collega's mogen hun partners uitnodigen Heb je een partner?	Alle collega's mogen hun echtgenoten of echtgenotes uitnodigen Heb je een vriend/vriendin?
Ouders, verzorgers, voogden, opvoeders	Verwijst naar iemand die een kind opvoedt, als het gender van de ouder onbekend of irrelevant is.	Alle ouders en verzorgers	Alle moeders en vaders, alleen 'moeders en vaders' gebruiken, of 'moederen'

Aandachtspunten

Persoonlijke voornaamwoorden

Persoonlijke voornaamwoorden ('pronouns') gebruiken we om naar onszelf en elkaar te verwijzen. Bijvoorbeeld, ik/mij/mijn, jij/jou/jouw, hij/hem/zijn, zij/haar, zij/hen/hun, die/diens.

Opmerking: je hebt mensen misschien weleens horen praten over 'hoe je aangesproken wil worden,' of 'zelfgekozen voornaamwoorden.' Maar we raden aan om de formulering 'willen' of 'zelfgekozen' weg te laten, omdat dit lijkt aan te geven dat iemands voornaamwoorden optioneel zijn - dat ze iets zijn dat ze kunnen *kiezen*

in plaats van dat ze een integrale uitdrukking zijn van wie ze *zijn*. In plaats daarvan kunnen we simpelweg vragen welke voornaamwoorden iemand gebruikt.

Het is een veel voorkomende onjuiste veronderstelling dat alleen mensen die die/hun voornaamwoorden gebruiken, of transpersonen, hun voornaamwoorden hoeven te delen en dat mensen die er 'cisgender uitzien' en die hij/hem of zij/haar voornaamwoorden gebruiken, hun voornaamwoorden niet hoeven te delen. Maar we kunnen de voornaamwoorden die iemand gebruikt niet baseren op het uiterlijk. Het delen van onze voornaamwoorden en het vragen naar de voornaamwoorden van anderen normaliseert het begrip en het gebruik van verschillende voornaamwoorden.

- Als docent is het mogelijk om jouw voornaamwoorden in Brightspace aan te geven bij accountinstellingen. Ook kan je aan jouw studenten vragen hun voornaamwoorden in te vullen.
- Als docent kun je tijdens een eerste les je naam en eigen voornaamwoorden vermelden en studenten de keuze geven hun voornaamwoorden aan te geven:
'Mijn naam is ABC, ik gebruik de voornaamwoorden zij/haar. Laten we de kamer rond gaan. Kunnen jullie jezelf voorstellen en, *als je wilt*, ons vertellen welke voornaamwoorden je gebruikt.'

Die en Hen

In het Nederlands zijn er verschillende manieren om over iemand te spreken zonder een specifiek gender aan te duiden. Woorden als 'de persoon', 'diegene' en 'degene' zijn nuttig om inclusief en neutraal te formuleren, vooral wanneer het geslacht van iemand onbekend is of wanneer gender geen relevante rol speelt.

- De persoon
Het woord 'de persoon' is een volledig genderneutrale aanduiding. Je kunt het gebruiken om iemand te beschrijven zonder 'hij' of 'zij' te hoeven gebruiken.
Voorbeeld: De persoon die net binnenkwam, wil graag met je spreken.
Alternatief zonder 'hij/zij': De persoon heeft hun tas laten liggen.
Hoewel 'hun' als enkelvoudig bezittelijk voornaamwoord in Nederland nog niet wijdverspreid is, wordt het steeds vaker gebruikt als genderneutrale optie.
- Diegene
Diegene betekent 'de persoon in kwestie' en is ook genderneutraal. Het wordt vaak gebruikt om een specifieke persoon aan te duiden.
Voorbeeld: Diegene die als eerste aankomt, mag beginnen.
Alternatief zonder 'hij/zij': Diegene met de meeste punten wint de prijs.
- Degene
Degene werkt op een vergelijkbare manier als diegene, maar wordt meestal gevolgd door een bijzin.
Voorbeeld: Degene die het antwoord weet, mag het zeggen.
Alternatief zonder 'hij/zij': Degene met de rode jas heeft de sleutel.

Daarnaast kennen we de onderstaande drie combinaties van genderneutrale voornaamwoorden.

- Hen/hun
Voorbeeld: Hen gaat morgen op vakantie. Fenne neemt hun koffer mee.
- Die/diens
Voorbeeld: Die stuurde me een brief. Ik vond diens woorden zo mooi.
- Die/hun
Voorbeeld: Die heb ik gister gezien. Hun zusje was ook erbij.

Meerdere voornaamwoorden of geen voornaamwoorden

Sommige mensen gebruiken meerdere voornaamwoorden, bijvoorbeeld hij/die, terwijl sommige mensen er helemaal geen gebruiken. Anderen vinden het niet erg om met alle voornaamwoorden naar te worden verwezen.

- Als iemand meerdere voornaamwoorden gebruikt, betekent dit dat diegene graag één van beide gebruikt. Het betekent niet dat je ze allebei tegelijk moet gebruiken!

Voorbeeld: Thomas gebruikt hij/die voornaamwoorden. Vorige week ging ik met hem uit eten. Die vond het eten erg lekker.

Opmerking: als iemand de voornaamwoorden hij/die of zij/die gebruikt, probeer ze dan op een evenwichtige manier af te wisselen. Dit betekent niet dat je ze exact moet tellen of om de beurt moet gebruiken. Maar als je ervoor kiest om alleen hij/hem te gebruiken als iemand er bijvoorbeeld mannelijk uitziet, dan kan diegene de indruk krijgen dat je diens identiteit niet ziet en erkent.

- Als iemand helemaal geen voornaamwoorden gebruikt, kun je simpelweg de naam van de persoon gebruiken.

Voorbeeld: Thomas gebruikt geen voornaamwoorden. Vorige week ging ik uit eten met Thomas. Thomas vond het eten erg lekker.

Opmerking: dit is ook een gebruikelijke praktijk in talen waar geen eenvoudig genderneutraal alternatief is voor persoonlijke voornaamwoorden.

- Als iemand alle voornaamwoorden gebruikt, kun je kiezen hoe je naar diegene verwijst. Bijvoorbeeld met zij/haar, hij/hem, die/diens of hen/hun.

Gender, sekse en geslacht

Gender en sekse/geslacht zijn verschillende concepten.

Gender wordt gebruikt om te verwijzen naar de sociale constructies, de normen en waarden die ontstaan zijn omtrent man of vrouw zijn. Het gaat over de sociale, culturele en psychologische kenmerken die met mannen, vrouwen en non-binaire mensen in verband worden gebracht. Gender is ook de 'rol' waarmee iemand zichzelf het meest identificeert, een bepaalde identiteit, normen, stereotypen en

verwachtingen, en genderexpressie met zich meebrengt. Onder gender kan vallen wat traditioneel als ‘mannelijk’ en ‘vrouwelijk’ gezien wordt, maar non-binaire genders. Iemands gender hoeft dus niet gelijk te zijn aan iemands sekse.

Sekse verwijst naar de biologische samenstelling van een persoon, d.w.z. gebaseerd op chromosomen, hormonen, genitaliën en primaire en secundaire geslachtskenmerken. Let op dat er meer dan twee verschillende seksen zijn. Wie medisch gezien niet aan de eigenschappen van een van de twee traditionele seksen voldoet, of juist van beide seksen kenmerken heeft, worden als intersekse geboren. Ook relevant, recente studies tonen aan dat er nuances zijn tussen de twee biologische categorieën van man en vrouw².

Geslacht kan verwijzen naar zowel sekse als gender, en is het woord dat het vaakst gebruikt wordt op formulieren voor het opgeven van persoonlijke gegevens. Het woord geslacht maakt geen onderscheid tussen sekse en gender, omdat sekse en gender overlappen voor de meerderheid van de bevolking. Voor mensen voor wie deze overlap er niet is, zoals voor transgender personen, heeft het woord geslacht geen eenduidige betekenis. In dit document gebruiken we de termen sekse en gender om dit onderscheid te kunnen maken. Zie [Personeelszaken: opties geslacht](#) voor mogelijkheden om naar iemands geslacht te vragen op een formulier.

Tip:

1. Als je het hebt over vrouwen, bijvoorbeeld de vrouwelijke medewerkers, vermijd dan de term ‘dames’. Hoewel het gebruikelijk is, leg je daarmee een speciale nadruk op hun gender op een manier die gewoonlijk niet zo gebruikt wordt voor mannen.

De complexiteit van gender

Genderidentiteit is hoe een persoon diens gender zelf interpreteert. Iemand kan bijvoorbeeld als jongen geboren worden en zich in de puberteit ontwikkelen tot iemand met een mannelijk lichaam, maar zich meer ‘vrouw’ voelen. Genderidentiteiten omvatten vrouw, man, non-binair en genderqueer, of een combinatie hiervan.

Genderexpressie is het uiting geven van gender in de vorm van (sociaal) gedrag, waaronder bijvoorbeeld kleding en spraakpatronen. Genderexpressie varieert van vrouwelijk tot androgyn tot mannelijk.

Biologische sekse verwijst naar objectief meetbare organen, hormonen en chromosomen. Biologische sekse kan vrouwelijk, intersekse of mannelijk zijn.

Seksuele geaardheid is tot personen van welk gender of welke sekse iemand zich seksueel aangetrokken voelt, in relatie tot het eigen gender of de eigen sekse. Seksuele geaardheid kan heteroseksueel, homoseksueel, biseksueel (wat volgens sommige definities betekent aangetrokken tot twee of meer genders), panseksueel (aantrekking los van gender) of aseksueel zijn.

² Bijv. Davis, G., & Preves, S. (2017). Intersex and the Social Construction of Sex. *Contexts*, 16(1), 80–80. <https://doi.org/10.1177/1536504217696082> en <https://www.sapiens.org/biology/biological-science-rejects-the-sex-binary-and-thats-good-for-humanity/>

Zelfstandige naamwoorden in het Nederlands

Zelfstandige naamwoorden worden in het Nederlands soms gesplitst in mannelijke en vrouwelijke varianten. Bijv.:

- -ster uitgang: begeleider/begeleidster
- -in uitgang: vriend/vriendin
- -esse uitgang: bibliothecaris/bibliothecaresse

Er zijn over het algemeen twee manieren om deze binaire opties te vermijden:

1. De bijvoeglijke vorm gebruiken.

Bijvoorbeeld: Vacature begeleidend staflid.

2. In vacatures wordt het nu bijvoorbeeld steeds gebruikelijker om standaard de mannelijke uitgang te gebruiken, met haakjes om aan te geven dat deze ook van toepassing is op vrouwelijke en non-binaire sollicitanten.

Bijvoorbeeld: Vacature begeleider (m/v) of (m/v/x)

Om ervoor te zorgen dat er geen onnodige nadruk ligt op het vrouwelijke gender van de persoon valt men terug op de mannelijke variant.

Bijvoorbeeld: In plaats van een vrouwelijk afdelingshoofd als 'directrice' te noemen, wordt verwezen naar 'directeur.'

Echter, het gebruik van mannelijke vorm als je het hebt over een standaard, of genderneutrale situatie, is in opspraak³. Mannelijke zelfstandig naamwoorden kunnen ervoor zorgen dat leden van andere genders als uitgesloten worden beschouwd en kunnen genderstereotypen in stand houden. Genderinclusieve alternatieven zijn ontwikkeld om seksistisch taalgebruik te vermijden.

Voorbeelden van gegenderde zelfstandige naamwoorden en hun genderinclusieve alternatieven:

Zelfstandig naamwoord	Genderinclusief alternatief
Man (bijv. 'met drie man')	Mensen, personen, individuen
Mankracht	Bezetting, inzet, medewerkers
Bemanning	Bezetting, personeel
Eenmanszaak	Zelfstandige onderneming
Ombudsman	Ombudspersoon
Politieman	Politieagent
Secretaresse	Secretariaatsmedewerker, administratief medewerker

³ Zie ook 'Standaard mannelijke vorm' bij [Valse vrienden](#).

Zelfstandig naamwoord	Genderinclusief alternatief
Bewindsman	Bestuurder, bewindspersoon, regeringslid

Academisch gebruik

Engelstalige wetenschappelijke tijdschriften hebben verschillende academische referentiestijlen voor bijvoorbeeld gebruik van voornaamwoorden. Hieronder is een voorbeeld van APA (7e editie). Een steekproef in auteursrichtlijnen van Nederlandse wetenschappelijke tijdschriften heeft geen aanwijzingen voor inclusief taalgebruik opgeleverd. Raadpleeg voor meer voorbeelden de Engelstalige Inclusive Language Style Guide.

APA (7th edition)

De regels van de APA 7th editie zijn als volgt:

- Gebruik altijd de voornaamwoorden van de persoon zelf.
- Gebruik het enkelvoudig 'they' om te verwijzen naar iemand van wie het gender onbekend of irrelevant is voor de context.
- Gebruik 'he or she' niet als algemeen derde persoonlijk voornaamwoord. Gebruik 'he or she' alleen als je weet dat deze voornaamwoorden gebruikt worden door de personen naar wie verwezen wordt.
- Gebruik geen combinaties als 's/he' of '(s)he'.
- Als je de voornaamwoorden van iemand niet kent, gebruik dan het enkelvoudig 'they' of herformuleer de zin om voornaamwoorden te vermijden.

Andere aandachtspunten voor academisch taalgebruik

In de academische context is het belangrijk om aandacht te besteden aan de volgende punten:

- Titels
Als de term van toepassing is, gebruik 'professor' of 'dr', in plaats van 'mevrouw', 'meneer' of 'mevr./mw.' of 'dhr.' Als er zowel mannen als vrouwen aangeduid worden, zorg ervoor dat voor allebei óf de ene óf de andere vorm gebruikt wordt. Vermijd bijvoorbeeld het aanduiden van mannen als 'dr.' terwijl de vrouwelijke dokter als 'mevrouw' wordt genoemd.

De Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) vermijdt echter het gebruik van titels volledig en vermeldt in plaats daarvan alleen de volledige naam van de persoon.
- Voor-/achternamen
Vermijd het gebruik van alleen de voornaam voor een vrouw waar je de achternaam/volledige naam zou gebruiken als het om een man ging. Dit komt vaak voor in informele wetenschappelijke teksten en op de werkvloer.
- Inhoud

Er is vaak een discrepantie in hoe mannen en vrouwen beschreven worden, bijvoorbeeld in het vermelden van het uiterlijk, ouderschap en gezinsleven van een vrouwelijke academicus, terwijl dit niet gedaan zou worden voor een mannelijke academicus. Daarnaast wordt er vaker gebruikgemaakt van vooroordelen, overgeneralisaties of aannames in het beschrijven van vrouwen dan voor mannen. Bijv. Tijdens sollicitatiegesprekken wordt vaker aan vrouwen dan aan mannen gevraagd hoe ze een drukke baan zullen combineren met een gezin.

- Vermijd de standaard mannelijke vorm
Bijv. 'Als een filosoof over deze vraag denkt, zal hij...'. Alternatief: 'Nadenkend over deze vraag, zal een filosoof...'
- In medisch gebruik
Bijv. Het is gebruikelijk om te spreken over bepaalde lichaamsdelen als behorend tot een specifiek gender. Het is nodig dat er meer rekening gehouden wordt met trans personen in de medische zorg.

Capaciteit en beperking

Dit onderdeel behandelt taalgebruik rond capaciteit en beperking: terminologie, identiteits- vs persoonsgericht taalgebruik en het vermijden van beledigingen en waardeoordelen.

Terminologie

De volgende tabel geeft een overzicht van een aantal belangrijke termen en hoe je ze inclusief kunt gebruiken. Het is echter belangrijk om te onthouden dat iedereen zijn eigen voorkeuren heeft. Daarom is het altijd het beste om mensen te vragen hoe ze willen dat er naar ze verwezen wordt.

Term	Definitie	Voorbeelden van inclusieve formuleringen	Voorbeeld van formuleringen die mensen kunnen uitsluiten
<p>Mensen met een (functie-)beperking</p> <p>Voorbeelden zijn auditieve of visuele beperking, fysieke beperkingen, of chronische ziekten (zoals diabetes, astma, de ziekte van Crohn, Long COVID en CVS), of psychologische beperkingen (zoals chronische depressie, angst) of neurodivergentie (zoals AD(H)D, autisme, dyslexie of dyscalculie)</p>	<p>In de context van de RUG is een functiebeperking een gezondheidsgelateerde kwestie die kan leiden tot problemen voor individuen, aangezien de huidige academische structuren en manieren van werken barrières kunnen opwerpen.</p>	<p>Functiebeperkte studenten, medewerkers met een functiebeperking</p> <p>Medewerkers met een beperking kunnen gebruik maken van de toegankelijke parkeerplaatsen.</p>	<p>De gehandicapten</p>
<p>Mensen met een ondersteunings-behoefte</p>	<p>Dit is breder dan (functie)beperking, omdat het dan ook gaat om hoogbegaafden, mantelzorgers, topsporters, bijzondere familieomstandigheden etc.</p>	<p>Mensen met een ondersteunings-behoefte</p>	
<p>Mensen zonder beperking</p>	<p>Iemand die niet een beperking heeft.</p>	<p>Hij heeft een beperking, zij niet.</p>	<p>'Normaal', 'gewoon', 'valide'</p>
<p>Neurodivergent</p>	<p>Een neurologisch verschil hebben, zoals maar niet beperkt tot autisme, ADHD, dyspraxie, dyslexie, dyscalculie, dysgrafie, hoogbegaafdheid, het syndroom van Gilles de la Tourette.</p>	<p>Neurodivergente studenten kunnen in aanmerking komen voor extra tijd bij het maken van examens.</p>	<p>Mensen binair indelen in 'neurotypisch' en 'neuroatypisch' kunnen door sommigen als beledigend worden ervaren, vooral</p>

Term	Definitie	Voorbeelden van inclusieve formuleringen	Voorbeeld van formuleringen die mensen kunnen uitsluiten
			wanneer ze worden gebruikt door mensen die niet neurodivergent zijn. Op dezelfde manier is het beledigend om naar een niet-neurodivergent persoon te verwijzen als 'gewoon' of 'normaal'.
Neurodivers	De term neurodivers verwijst naar de variatie van neurotypen binnen een groep, terwijl een individu met een neurotype dat afwijkt van de norm beter aangeduid kan worden als neurodivergent.	Onze studentpopulatie is neurodivers	Zie 'neurodivergent'
Autisme	De verzamelnaam voor gedragskenmerken die duiden op een kwetsbaarheid op de volgende gebieden: sociale interactie, communicatie, flexibiliteit in denken, bewegen en handelen, zintuiglijke prikkelverwerking en het filteren en integreren van informatie	Autistische studenten kunnen voorzieningen aanvragen. Hij is autistisch. Een autistisch persoon. Een persoon met autisme. Hij heeft autisme.	Hij is 'een' autist. Zij lijdt aan autisme.
Rolstoelgebruiker	Iemand die een rolstoel gebruikt.	Rolstoelgebruikers kunnen de lift nemen.	Rolstoelgebonden (Niet iedereen die in een rolstoel zit is rolstoelgebonden, sommige mensen kunnen een klein stukje lopen.)

Term	Definitie	Voorbeelden van inclusieve formuleringen	Voorbeeld van formuleringen die mensen kunnen uitsluiten
Blind, slechthorend, persoon met een visuele beperking	Iemand die gedeeltelijk ziend is of niet ziend.	Zij is slechthorend. Hij is blind. Ik heb een visuele beperking.	'Een' blinde
Doof, slechthorend, persoon met een auditieve beperking	Iemand die gedeeltelijk horend is of niet horend. Een groot gedeelte van de doovengemeenschap ziet zichzelf als een minderheidsgroep, met een eigen taal en cultuur. Zij zien doof niet als een gebrek of beperking, en noemen zichzelf Doof met een hoofdletter D.	Zij is doof. Hij heeft een auditieve beperking. Ik ben slechthorend. Ik ben Doof. Gebarentaal	'Een' dove, doofstom Doventaal
Toegankelijkheid	Toegankelijkheid voor mensen met een beperking betekent het wegnemen van barrières zodat iedereen, ongeacht hun beperking, gelijke toegang heeft tot informatie, fysieke ruimte en diensten.	Bij het ontwerp van de nieuwe gebouwen is rekening gehouden met de toegankelijkheid.	N/A
Toegankelijke ingang / toilet / parkeerplaats	Een ingang, toilet of parkeerplaats die geschikt is voor gebruik door mensen met een fysieke beperking, vaak vanwege de rolstoeltoegankelijkheid	Er zijn toegankelijke parkeerplaatsen beschikbaar voor de ingang.	Een gehandicaptoilet, mindervalidentoilet, MIVA toilet

Aandachtspunten

'Person-first' of 'identity-first' taalgebruik

Vanuit het Engels is overgenomen de termen *'person-first'* of *'identity first'*. Een veel voorkomende vraag die opduikt wanneer we praten over beperkingen is of we de persoon het eerst moeten noemen (bijvoorbeeld: 'persoon met een ondersteuningsbehoefte) of de identiteit het eerst moeten noemen (bijvoorbeeld 'ondersteuningsbehoevende persoon'). Er is niet één 'juiste' manier om deze termen te gebruiken en mensen hebben verschillende voorkeuren. De volgende sectie beschrijft de verschillen tussen het taalgebruik van *'person-first'* en *'identity-first'*, maar het belangrijkste is om de voorkeuren van de persoon naar wie je verwijst te respecteren. Vraag mensen waar mogelijk hoe iemand graag beschreven wil worden. Wanneer dit niet mogelijk is (bijvoorbeeld wanneer je een presentatie geeft

of naar meerdere mensen verwijst), is het aan te raden om een mix van *'person-first'* en *'identity-first'* te gebruiken.

Mensen met een beperking verschillen van mening over de voorkeur voor *'person-first'* of *'identity-first'* taal. Bij *'person-first'* taal is de beperking slechts één deel van de identiteit, bijvoorbeeld 'persoon met autisme'. Sommige mensen geven de voorkeur aan deze terminologie omdat het benadrukt dat ze in de eerste plaats een persoon zijn, gelijkwaardig aan personen zonder een beperking.

Anderen geven de voorkeur aan *'identity-first'* taal. Bij *'identity-first'* is de beperking een kernonderdeel van de identiteit die niet gescheiden hoeft of dient te worden van de persoon. Derhalve benoemt men dit vóór de persoon in de vorm van een bijvoeglijk naamwoord. Deze groep vindt dit beter aansluiten bij de manier waarop men doorgaans verwijst naar kenmerken van mensen, zoals in de voorbeelden 'jonge mensen' of 'lang persoon.' Men zegt immers niet 'mensen met jongheid' of 'persoon met een grote lengte' om het mens-zijn te benadrukken. Als een beperking wél op die manier benoemd moet worden, in tegenstelling tot andere eigenschappen, impliceert dat volgens deze groep dat een beperking minder neutraal wordt gezien dan andere kenmerken. In de autismegemeenschap geven sommige mensen daarom bijvoorbeeld de voorkeur aan terminologie als 'autistisch', 'autistisch persoon' of 'autistisch individu.'

Vermijd onnodige verwijzingen

Als het niet relevant is, vermijd dan onnodige verwijzingen naar de fysieke, mentale of psychologische capaciteit van een persoon of groep. Dit voorkomt (onbewuste) discriminatie, marginalisatie en stigmatisering van mensen met een beperking op basis van hun fysieke, intellectuele en/of psychologische toestand.

Gebruik bijvoeglijke naamwoorden, geen zelfstandige naamwoorden

Als het belangrijk is om aan te geven dat iemand een beperking heeft, gebruik de term dan als bijvoeglijk naamwoord, niet als zelfstandig naamwoord. Schrijf dus niet 'blinde', 'visueel beperkte' of 'gehandicapte', maar liever 'mensen met een beperking (auditief, visueel, fysiek of intellectueel)' of een 'blind of visueel beperkt persoon'.

Sociaal of medisch model

Er zijn twee modellen van hoe de samenleving tegen een beperking aankijkt: het sociale model en het medische model.

De traditionele benadering van beperkingen is gebaseerd op het medische model. Volgens het medische model moeten beperkingen of verschillen "verholpen" of veranderd worden door medische behandelingen - er wordt gekeken naar wat er "mis" is met de persoon in plaats van naar wat de persoon nodig heeft. Die persoon moet zich - wellicht met enkele aanpassingen (bijv. extra tentamentijd en tentamens in aparte ruimtes) - aanpassen aan de omgeving om zo met de maatschappij mee te kunnen doen.

De afgelopen jaren hebben belangenbehartigers gepleit voor een sociaal model. Volgens het sociale model 'heeft' een persoon geen beperking - een beperking is iets wat een persoon ervaart. De ervaren beperking wordt vaak veroorzaakt door de

benadering van de maatschappij (of individuen in de maatschappij) die geen rekening houden met mensen met beperkingen en hun bijbehorende ondersteuningsbehoeften. Als je de omgeving inclusiever en toegankelijker maakt, zullen veel personen met een (functie-)beperking geen of minder ondersteuning nodig hebben, en zich niet hoeven aan te passen aan de omgeving. Wanneer je over beperkingen schrijft of spreekt, is het aan te raden om het sociale model te gebruiken.

Neerbuigende termen voorkomen

Het is heel belangrijk om je bewust te zijn van termen die inmiddels verouderd zijn en die nu worden beschouwd als scheldwoorden, ook al waren ze dat vroeger niet. Een aantal voorbeelden zijn 'gestoord,' 'kreupel' en 'achterlijk.'⁴ Als het absoluut noodzakelijk is om naar deze woorden te verwijzen, zoals in dit document, kun je aanhalingstekens gebruiken.

Waardeoordelen vermijden

Op dezelfde manier is het belangrijk om bewust te zijn van het waardeoordeel dat wordt uitgedrukt wanneer er over beperking en neurodiversiteit wordt gesproken. Veel taal rond beperking en neurodiversiteit kan vaak gezien worden als meewarig, neerbuigend en betuttelend - het suggereert dat de persoon 'beter' zou zijn als diegene geen beperking of neurodiversiteit zou hebben. Voorbeelden (om te vermijden) zijn:

- In plaats van iemand te beschrijven als 'rolstoelgebonden', kunnen we eenvoudigweg zeggen dat hij een rolstoel gebruikt of een rolstoelgebruiker is, zonder een waardeoordeel te vellen.
- In plaats van iemand te beschrijven als 'lijdend aan', 'gehinderd door' of 'die worstelt met' een beperking of neurodivergente aandoening, kunnen we hem eenvoudigweg beschrijven als een persoon met een beperking of neurodivergentie: door zijn identiteit als bijvoeglijk naamwoord te gebruiken (zie Identiteit-eersttaal).
- Gebruik de termen 'slachtoffer' en 'patiënt' niet om te verwijzen naar een persoon of groep mensen met een beperking. Vermijd ook uitspraken als 'reageer niet zo spastisch' of 'aan dovemansoren.'
- Het woord 'beperkt' kan voor sommige mensen beledigend zijn, maar anderen kunnen deze term gebruiken om zichzelf te beschrijven (bijv. 'visueel beperkt'). Je kunt deze term het beste voorzichtig gebruiken en er rekening mee houden dat die in verschillende (culturele) contexten anders geïnterpreteerd kan worden.
- 'Inspiration porn' verwijst naar het fenomeen waarbij mensen met een beperking als 'inspirerend' of 'een voorbeeld' worden gezien puur vanwege hun prestaties. Hoewel dit vaak goed bedoeld is, impliceert het dat het bijzonder is wanneer iemand met een beperking hetzelfde bereikt als een valide persoon, en dat er van hen doorgaans minder succes of productiviteit wordt verwacht. Een pijnlijkere vorm hiervan is wanneer hun prestaties worden gebruikt om de bevoorrechte groep te motiveren, zoals in: 'Deze Paralympische sporter zwemt zonder armen en benen, dus wat is jouw excuus om op de bank te zitten?'

⁴ <https://tekstbureauлиндасchließ.nl/wat-is-inclusief-taalgebruik/>

Academisch gebruik

In Engelstalige wetenschappelijke tijdschriften zijn er verschillende academische referentiestijlen voor bijvoorbeeld gebruik van persoon-eerst en identiteit-eerst taal. Hieronder is een voorbeeld van APA (7e editie). Een steekproef in auteursrichtlijnen van Nederlandse wetenschappelijke tijdschriften heeft geen aanwijzingen voor inclusief taalgebruik opgeleverd. Raadpleeg voor meer voorbeelden de Engelstalige Inclusive Language Style Guide.

APA (7th edition)

De APA 7e editie regels zijn als volgt:⁵

Auteurs die schrijven over identiteit worden aangemoedigd om termen en beschrijvingen te gebruiken die zowel person-first als identity-first perspectieven eren en verklaren. Taal moet worden gekozen met het begrip dat de voorkeur van de persoon voorrang heeft op stijlkwesies. Als je niet zeker weet hoe iemand zich identificeert, is het aan te raden om naar hun voorkeur te vragen.

Zowel de persoon-eerst als de identiteit-eerst benadering van taal zijn ontworpen om personen met een beperking te respecteren; beide zijn over het algemeen prima keuzes. Het is toegestaan om een van beide benaderingen te gebruiken of om persoon-eerst en identiteit-eerst taalgebruik te combineren, tenzij of totdat je weet dat een groep een duidelijke voorkeur heeft voor een bepaalde benadering.

⁵ <https://www.apa.org/about/apa/equity-diversity-inclusion/language-guidelines>

Achtergrond, etniciteit, nationaliteit en migratie

Dit hoofdstuk geeft een aantal tips voor taalgebruik rond achtergrond, etniciteit, nationaliteit en migratie.

Terminologie

De volgende tabel geeft een overzicht van een aantal belangrijke termen en hoe je ze inclusief kunt gebruiken. Het is echter belangrijk om te onthouden dat iedereen eigen voorkeuren heeft. Daarom is het altijd het beste om mensen te vragen welke term zij gebruiken. Vermijd onnodige verwijzingen naar ras, huidskleur of afkomst en voorkom generalisaties en stereotypen.

Term	Definitie	Voorbeelden van inclusieve formuleringen	Voorbeeld van formuleringen die mensen kunnen uitsluiten
Zwarte mensen	Een identiteitscategorie met uiteenlopende betekenissen, afhankelijk van de context. In Nederland verwijst de term voornamelijk naar mensen van Afrikaanse of Afro-Caribische afkomst. De term vervangt de verouderde, als stereotyperend en denigrerend beschouwde categorie 'neger' dat vnl. werd gebruikt als een verwijzing naar tot slaaf gemaakte mensen. (Voor verdere uitleg)	De informele bijeenkomst is bedoeld om onderlinge steun te faciliteren onder zwarte studenten.	Zwarten black 'neger'
Aziatische mensen	Personen met een over het algemeen Aziatische afkomst. Het is echter beter om de specifieke termen te gebruiken van de landen, talen en culturen.	Er wonen al eeuwenlang Aziatische mensen in Nederland. Wij hebben veel studenten uit China, India en Indonesië.	Aziaten Oriëntaals
Mensen van kleur	Een overkoepelende term die gebruikt wordt om een groep mensen te beschrijven die zich niet identificeren als en niet beschouwd worden als wit. (Voor verdere uitleg)	De conferentie richt zich op de prestaties van academici van kleur	Gekleurde mensen, 'kleurling' (scheldwoord)

Term	Definitie	Voorbeelden van inclusieve formuleringen	Voorbeeld van formuleringen die mensen kunnen uitsluiten
Witte mensen	Een identiteitscategorie meestal gebruikt voor mensen van voornamelijk Europese afkomst, en tevens een aanduiding van huidskleur. De term wit vervangt de verouderde categorie 'blank' dat sterke koloniale connotaties heeft. (Voor verdere uitleg)	Het leek alsof er alleen witte mensen bij die bijeenkomst waren. Was dat de bedoeling?	Blanke mensen
Van gemengde achtergrond	Iemand met ouders of voorouders uit verschillende etnische of culturele groepen. Alternatieven: Bicultureel: iemand die zich beweegt tussen twee culturen en beide als onderdeel van hun identiteit ervaart. Multi-etnisch: iemand die zich identificeert met of afkomstig is uit meerdere etnische achtergronden. Pluricultureel: iemand die elementen uit meerdere culturen integreert en zich soepel tussen die culturen beweegt.	Als persoon van gemengde achtergrond groeide zij op met zowel Caribische als Nederlandse tradities.	Gemengd ras Halfbloed
Persoon met een migratieachtergrond	Een persoon die: a) is gemigreerd naar hun huidige land van verblijf; en / of b) eerder een andere nationaliteit had dan het huidige land van verblijf; en / of c) tenminste één ouder heeft die eerder als migrant het huidige land van verblijf is binnengekomen. (Voor verdere uitleg.)	Mensen met een migratieachtergrond stuiten vaak op specifieke obstakels bij het volgen van onderwijs.	Autochtoon en allochtoon (Voor verdere uitleg.) Deze student is geboren in Duitsland. Haar moeder is in Duitsland geboren en haar vader in Togo. Wanneer je haar vraagt waar ze 'echt' vandaan komt, is dit een belediging.

Aandachtspunten

Ras en etniciteit

Hoewel **'ras'** historisch werd gebruikt om mensen op basis van fysieke kenmerken in te delen, heeft het geen wetenschappelijke basis. Tegenwoordig komt de term vooral voor in juridische en maatschappelijke contexten, zoals antidiscriminatiewetgeving. In Nederland wordt 'ras' grotendeels vermeden, terwijl in de VS race een gangbaar begrip blijft in bevolkingsonderzoeken en wetgeving.

Etniciteit verwijst naar gedeelde culturele en historische kenmerken, zoals taal, religie en afkomst. Mensen met deze gemeenschappelijke kenmerken vormen een etnische groep. Hoewel de term in principe neutraal is, wordt hij vaak gebruikt om iets als 'anders' of buitenlands' te bestempelen, zoals in 'etnisch eten' of 'etnische muziek'.

Etniciteit en ras worden soms door elkaar gehaald. Etniciteit draait om culturele en historische verbondenheid, terwijl ras verwijst naar fysieke kenmerken. Vaak wordt 'etniciteit' als alternatief gebruikt om biologische verwijzingen te vermijden, maar de twee termen zijn niet uitwisselbaar. Beide termen moeten met voorzichtigheid gebruikt worden

Zwarte en witte mensen, mensen van kleur

'Zwart' is een identiteitscategorie met verschillende betekenissen in verschillende contexten. In Nederland wordt het vooral gebruikt om te verwijzen naar mensen van Afrikaanse of Afro-Caribische oorsprong. In Groot-Brittannië wordt het echter ook gebruikt om verschillende niet-witte groepen te verenigen die allemaal met racisme te maken hebben, ongeacht hun etnische of geografische achtergrond. In de Verenigde Staten wordt het vooral gebruikt om naar Afro-Amerikaanse mensen te verwijzen. Vanwege de verschillende betekenissen van het woord moet de term met voorzichtigheid gebruikt worden.

'Wit' is een identiteitscategorie meestal gebruikt voor mensen van voornamelijk Europese afkomst, en tevens een aanduiding van huidskleur. Voorheen werd de term 'blanke mensen' gebruikt om witte mensen aan te duiden, maar tegenwoordig gaat de voorkeur uit naar 'wit'. Dit komt doordat 'blank' de indruk wekt dat het de standaard of neutrale huidskleur is en vanwege de koloniale connotaties van de term. Bovendien definieert Van Dale 'blank' als "niet bevestigd", wat bijdraagt aan de associatie met vooroordelen.

'Mensen van kleur' is een overkoepelende sociale aanduiding die verwijst naar personen bij wie huidskleur een bepalende factor is in hun ervaringen en identiteitsvorming. Sinds de Black Lives Matter protesten van juni 2020 is 'mensen van kleur' steeds gangbaarder geworden, vooral onder jongeren. Door sociale media zijn gesprekken over racisme en gelijke kansen geglobaliseerd, wat ook invloed heeft op taalgebruik. Andere mogelijke termen, afhankelijk van de context, zijn 'mensen met een migratieachtergrond', 'mensen met een donkere huidskleur', 'donkere mensen' of 'zwarte mensen'. Het belangrijkste blijft om te vragen hoe iemand zelf benoemd wil worden en om huidskleur of afkomst alleen te vermelden als dit relevant is. De term 'gekleurd' is controversieel en wordt vaak gebruikt voor

mensen van gemengde afkomst of zwarte mensen, maar wordt doorgaans als beledigend beschouwd. Het gebruik van 'gekleurd' en gerelateerde termen weerspiegelt het raciale idee van witheid als norm en wordt steeds meer als ongepast gezien. Hoewel 'gekleurde mensen' soms nog voorkomt, wordt 'kleurling' als ouderwets en ongepast beschouwd.

Indisch, Indo, of Indonesisch?

Door de tijd heen heeft de term 'Indisch' verschillende betekenissen gehad. In de 19de eeuw verwees hij naar alles wat Indonesisch was, later specifiek naar Indo-Europeanen en Europeanen in Indonesië. Tegenwoordig duidt 'Indisch' op alles wat verband houdt met de koloniale periode van Nederlands-Indië. Hoewel de term historisch juist is, wordt hij vaak verward met 'Indonesisch', dat verwijst naar alles wat met het huidige Indonesië te maken heeft.

De term 'Indo' is een afkorting van Indo-Europeaan, een benaming uit de koloniale tijd voor mensen met zowel Indonesische als Europese afkomst. Hoewel de term door zijn koloniale achtergrond lange tijd impopulair was, is hij de laatste jaren door sommige mensen als geuzennaam (een erenaam die men zichzelf geeft nadat anderen die als scheld- of spotnaam gebruiken) hergebruikt. 'Indo-Europeaan' blijft echter de juiste benaming en moet niet verward worden met 'Indonesiër', een term die verwijst naar mensen afkomstig uit het huidige Indonesië, zoals van Java, Sumatra of Bali. Het onderscheid is belangrijk vanwege het Nederlandse koloniale verleden in Indonesië en de historische impact op identiteitsvorming.

Migrant, immigrant, expat of international?

Het onderscheid en de nuances tussen deze begrippen⁶ is van belang in het debat hierover.

- **Migrant:** een overkoepelende term die een persoon beschrijft die de gebruikelijke verblijfplaats verlaat, tijdelijk of permanent, om verschillende redenen, zowel binnen een land als internationaal. De term omvat verschillende juridische categorieën, zoals arbeidsmigranten, vluchtelingen, asielzoekers, gesmokkelde migranten en internationale studenten.
- **Immigrant:** vanuit het perspectief van het land van aankomst: een persoon die naar een land verhuist dat niet het land van diens nationaliteit of gebruikelijke verblijfplaats is, zodat het land van bestemming effectief de nieuwe gebruikelijke verblijfplaats wordt.
- **Emigrant:** Vanuit het perspectief van het land van vertrek: het verhuizen van iemands land van nationaliteit of gebruikelijke verblijfplaats naar een ander land, zodat het land van bestemming effectief de nieuwe gebruikelijke verblijfplaats wordt.
- **Expat(riate):** een persoon die buiten zijn geboorteland woont voor een beperkte tijd, vaak verbonden aan een arbeidscontract voor een bepaalde tijd.
- **International:** wordt in de Nederlandse hoger onderwijs context regelmatig gebruikt als zelfstandig naamwoord om een persoon/personen te beschrijven die buiten het land woont/wonen waar diegene geboren is, maar wordt in Engelstalige landen niet regelmatig als zodanig gebruikt.

⁶ <https://www.iom.int/key-migration-terms>

In het dagelijks taalgebruik worden deze termen vaak door elkaar gebruikt om te verwijzen naar mensen die in een ander land wonen dan waar ze geboren zijn. De connotaties die ze uitdrukken kunnen echter controversieel zijn. Zo wordt 'immigrant' vaak op een negatieve manier gebruikt door rechtse politieke partijen en media om mensen te beschrijven die slechte levensomstandigheden ontvluchten op zoek naar een beter leven, terwijl 'expat' de voorkeur geniet van rijke, vaak witte mensen die vooral voor hun werk of vrije tijd verhuizen.

Hoewel geen van beide termen verkeerd is om te gebruiken, is het aanbevolen om deze termen met de nodige voorzichtigheid te gebruiken. Waarom kiezen we een bepaalde term voor de ene groep mensen en niet voor de andere? Dit is vaak gebaseerd op onze eigen vooroordelen.

Persoon met migratieachtergrond

Een migratieachtergrond betekent dat iemand zelf, of één van diens ouders, in het buitenland is geboren. Dit duidt op een familiegeschiedenis van migratie, wat gebruikt wordt om de diversiteit binnen een samenleving te laten zien.

Tot 2022 maakte het CBS onderscheid tussen de eerste generatie (geboren in het buitenland) en tweede generatie (geboren in Nederland met ouders die in het buitenland zijn geboren), en tussen mensen met een 'westerse' en 'niet-westerse' migratieachtergrond. Deze termen zijn echter niet meer acceptabel om te gebruiken ([zie uitleg](#)).

Sinds 2022 heeft het CBS een andere manier van classificeren⁷. Ze focussen nu op het geboorteland van een persoon en diens ouders, en gebruiken de term migratieachtergrond niet meer. De nieuwe indeling is:

1. Geboorteland (Nederland of buitenland)
2. Herkomstland, gesorteerd op werelddelen en landen waar veel mensen vandaan komen

De termen eerste en tweede generatie zijn vervangen door een duidelijker systeem dat kijkt naar hoeveel ouders in het buitenland zijn geboren. De indeling heeft vier niveaus, van brede regio's tot specifieke landen.

Deze verandering is er omdat de oude indeling, zoals westers en niet-westers, te weinig nuance gaf en stereotypes in de hand werkte. Vaak is het al genoeg om te kijken naar iemands geboorteland of andere factoren, zoals de economische situatie. Als je toch wilt groeperen, zou het moeten afhangen van de specifieke vraag in onderzoek of beleid.

Allochtoon & autochtoon

De term 'allochtoon' werd in de jaren 1970 in Nederland geïntroduceerd als identiteitscategorie ter vervanging van 'immigrant', dat toen een steeds negatievere lading kreeg. Het woord betekent letterlijk 'van een andere afkomst' en werd gebruikt voor mensen die zelf, of van wie een ouder, buiten Nederland geboren waren. Het

⁷ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2022/07/cbs-introduceert-nieuwe-indeling-bevolking-naar-herkomst>

antoniem 'autochtoon', wat 'oorspronkelijk uit het land zelf' betekent, werd gebruikt voor mensen met een volledige Nederlandse achtergrond.

Later ontstond een onderscheid tussen 'westerse' en 'niet-westerse' allochtonen, waarmee impliciet een hiërarchie werd gecreëerd. In de praktijk werd de term steeds vaker gebruikt voor mensen die zichtbaar anders zijn, zoals niet-witte personen. Door de negatieve connotatie en het stigmatiserende effect is 'allochtoon' inmiddels impopulair geworden bij zowel beleidsmakers als het publiek. Sommige gemeenten hebben het woord zelfs uit beleid en communicatie geschrapt.

Alternatieve termen:

- Dubbele identiteit zonder koppelteken, zoals Marokkaans-Nederlands of Surinaams-Nederlands.
- 'Persoon met een ... achtergrond', een gangbare en breed geaccepteerde formulering.
- Consistent taalgebruik, bijvoorbeeld: als we spreken over een 'persoon met een Surinaamse achtergrond', zouden we ook 'persoon met een Duitse of Japanse achtergrond' moeten gebruiken.

Het is altijd het meest respectvol om termen te hanteren die de betrokken groepen zelf verkiezen.

Asielzoeker, vluchteling, of statushouder?

Net als bij de bovenstaande vraag is het belangrijk om de verschillen tussen deze termen te kennen.

- Asielzoeker: een persoon die bescherming zoekt uit angst voor vervolging, geweld of mensenrechtenschendingen.
- Vluchteling: een persoon die om bescherming heeft gevraagd en de vluchtelingenstatus heeft gekregen. Ze kunnen hervestigd zijn in een ander land of wachten op hervestiging⁸.
- Statushouder: een asielzoeker wordt een statushouder op het moment dat de persoon een verblijfsvergunning krijgt.

Naturalisatie

Als een vluchteling of migrant in Nederland gedurende een bepaalde periode een geldige verblijfsvergunning heeft gehad en geslaagd is voor het inburgeringsexamen, kan diegene naturalisatie aanvragen. Dit betekent dat ze Nederlands staatsburger worden.

Zodra iemand Nederlander is geworden, ongeacht zijn migratieachtergrond, is het onjuist (en ongevoelig) om naar diegene te verwijzen als vluchteling of migrant. Vanaf dat moment zijn ze een Nederlandse burger net als ieder ander, zij het met een migratieachtergrond.

Nationaliteit versus etniciteit

De vorige onderwerpen benadrukken de behoefte aan bewustzijn bij het gebruik van termen rond nationaliteit en etniciteit. Als we zeggen 'Iedereen hier is Nederlands',

⁸<https://www.redcross.org.au/act/help-refugees/refugee-facts/#:~:text=An%20asylum%20seeker%20is%20a.or%20be%20waiting%20for%20resettlement.>

bedoelen we dan dat ze een Nederlands paspoort hebben? In Nederland geboren zijn? Momenteel in Nederland wonen? Een Nederlandse familieachtergrond hebben? Of spreken ze gewoon Nederlands? Vooral in de academische wereld, waar we met veel internationale medewerkers en studenten werken, kunnen iemands taalvaardigheden, woonplaats, nationaliteitsstatus en migratieachtergrond complex zijn. Om terug te komen op het voorbeeld 'Iedereen hier is Nederlands', is het beter om specifiek te zijn over wat we bedoelen, bijvoorbeeld:

- Iedereen hier spreekt Nederlands
- Iedereen hier woont in Nederland
- Iedereen hier heeft de Nederlandse nationaliteit
- Iedereen is hier in Nederland geboren
- Iedereen hier heeft een Nederlandse familieachtergrond

Racisme in de academische wereld

Het tegengaan van racisme in de academische wereld is nog steeds een belangrijk onderwerp en zou bovendien onze agenda moeten staan. Op het gebied van taalgebruik zijn voorbeelden van bewust inclusief taalgebruik onder andere voorzichtigheid bij het verwijzen naar verouderde of historische teksten, literatuur en raciale categorisering, maar ook bewustwording bij het gebruik van terminologie op medisch en natuurwetenschappelijk gebied. Hieronder vind je een aantal voorbeelden; waarom zou je niet ook de inclusieve taal binnen je eigen vakgebied onderzoeken?

Discipline	Voorbeelden	Alternatieven
Literaire studies	Gebruik van beledigende taal, bijv. het N-woord, in oude teksten.	Gebruik 'aanhalingstekens' rond de beledigende taal of vervang het door een vulmiddel zoals 'het N-woord'. Het woord niet hardop uitspreken tijdens de les.
Politieke wetenschappen en internationale betrekkingen	<p>Termen zoals 'Westers/niet-Westers', 'ontwikkelingslanden/ontwikkelde landen', en 'eerste/derde wereld' creëren hiërarchieën die Europa en Noord-Amerika centreren, terwijl andere landen als 'ander' of 'minder' worden gezien.</p> <p>'Meerderheidswereld' (Afrika, Azië, Zuid- en Midden-Amerika, Caribisch gebied) en 'Minderheidswereld' (Europa, Noord-Amerika) zijn controversieel. Ze benadrukken koloniale machtsverhoudingen, maar kunnen ook misbruikt worden voor angstzaaij.</p>	<p>Specificeer duidelijk welke landen of regio's bedoeld worden (bijv. 'landen in Afrika' of "landen met een hoog BBP").</p> <p>De termen 'Noorden' en 'Zuiden' zijn gangbaar en impliceren minder hiërarchie dan andere benamingen.</p>

Discipline	Voorbeelden	Alternatieven
Geneeskunde en sociale wetenschappen	Aanstootgevend taalgebruik dat verwijst naar de historische categorisering van rassen	We bespreken deze termen alleen binnen hun oorspronkelijke context en verduidelijken dat we deze woorden tegenwoordig niet meer gebruiken.
Wiskunde en natuurwetenschap	Master-slave dichotomie om eenrichtingsbesturing van het ene apparaat over het andere aan te geven Blacklist/whitelist ⁹ 'zwart is slecht'-effect	Primair-secundair, primair-replica, actief-standby, schrijver-lezer, coördinator-werker, ouder-helper Deny- en allowlist Toegestane lijst/blokkeringslijst

⁹ https://www.splunk.com/en_us/blog/learn/inclusive-language-it.html

Taal in professionele context

Dit deel van het document richt zich op inclusief taalgebruik in:

- [Correspondentie en officiële taal](#)
- [Personeelszaken](#)

Correspondentie en officiële taal

Titels en aanspreekvormen

Organisaties registreren meestal de titel van een persoon, die vervolgens wordt gebruikt in alle formulieren, officiële brieven, e-mails, enzovoort. In de academische wereld zijn de meest voorkomende geregistreerde titels: Prof, Dr, Dhr en Mevr.

Mevr of Mej?

Mej is een verouderde titel die verwijst naar de burgerlijke staat van een vrouw, die bijna altijd irrelevant is in een werkcontext. Het wordt daarom aanbevolen om de titel Mevr te gebruiken voor vrouwelijke geadresseerden. In tegenstelling tot het Engels, waarin Mrs. verwijst naar een getrouwde volwassen vrouw, duidt in het Nederlands Mevr niet naar een burgerlijke staat. Zie ook Valse vrienden)

Genderneutrale opties

Academische titels zoals prof. en dr. zijn niet gegenderd en kunnen daarom gebruikt worden voor mannelijke, vrouwelijke en non-binaire geadresseerden. Dhr en mevr. zijn dat echter niet. Er zijn enkele strategieën voor meer inclusie:

- Geen titel: Het is ook mogelijk om de noodzaak van een titel helemaal weg te laten. Op veel formulieren is het aankruisen van een titel bijvoorbeeld verplicht, zonder dat dit juridisch relevant is. Hoewel het in sommige gevallen wettelijk noodzakelijk is om iemands titel te registreren, in gevallen waarin de registratie van een titel geen wettelijke vereiste is, is het de moeite waard om dit soort vakjes optioneel te maken. Als alternatief kan de persoon aanvinken dat diegene er de voorkeur aan geeft om zonder titel te worden aangesproken.

Andere aanspreekvormen

Naast titels zijn er andere aanspreekvormen in academische en organisatorische omgevingen, bijvoorbeeld De heer en mevrouw, en Dames en heren. Denk aan officiële brieven of toespraken.

Hieronder staan enkele alternatieven voor dergelijke aanspreekvormen:

- Beste (gewaardeerde) gast(en)
- Beste collega('s)
- Beste deelnemer(s)
- Beste alumni
- Beste student(en)
- Beste medewerker(s)
- Beste teamleden
- Geachte (gewaardeerde) klant(en)
- Geachte [naam afdeling]
- Beste [naam ontvanger]

- L.S.

Personeelszaken

Opties geslacht

Er zijn een paar punten waar je rekening mee moet houden bij het registreren van iemands geslacht:

- Is het noodzakelijk? Is het verplicht of optioneel? Als het niet wettelijk noodzakelijk is, moet elke registratie optioneel zijn.
- Vraag je naar gender, naar sekse, of naar hoe iemand in de BRP (Basisregistratie Personen) geregistreerd staat? Maak dit duidelijk voor de persoon die diens geslacht opgeeft. Gender is iemands sociale identiteit, sekse is iemands biologische samenstelling. In Nederland kan het geslacht van mensen in de BRP geregistreerd zijn als onbekend.
- Als je sekse registreert: wordt intersekse vermeld als een optie? Is het duidelijk dat je verwijst naar de sekse die bij de geboorte is toegewezen? Zijn er andere opties dan man/vrouw? Vraag alleen naar biologische sekse als hier een medische noodzaak voor is.
- Als je gender registreert: staat er een non-binaire optie vermeld? Is het duidelijk dat mensen het gender kunnen aangeven waarmee ze zich identificeren?
- Is het mogelijk om bij vragen naar gender of sekse te antwoorden met 'zeg ik liever niet' of 'anders'?

Naam opties

De juridische naam van een persoon is mogelijk niet de naam die diegene in het dagelijks leven gebruikt. In Nederland wordt vaak gevraagd naar iemands roepnaam (bijnaam/gekozen naam), d.w.z. de naam die iemand in het dagelijks leven wil gebruiken.

In het transgenderdiscours verwijzen we vaak naar iemands '*deadname*'. Dit verwijst naar de naam waarmee de transpersoon zich niet langer identificeert of die diegene niet langer gebruikt. Het kan zijn dat iemands *deadname* nog steeds zijn wettelijke naam is, maar het is ongepast om deze naam in het dagelijks leven te gebruiken.

Enkele aandachtspunten bij het opvragen van de naam van een persoon:

- Moet je de wettelijke naam weten of de naam die iemand in het dagelijks leven gebruikt? Als allebei nodig zijn, wordt er een onderscheid gemaakt? Is het voor de respondent duidelijk welke gevraagd wordt en voor welk doel?
- Als je de juridische naam van een persoon nodig hebt: wie kan deze zien? Als er bijvoorbeeld een nieuwe collega wordt aangesteld, wil iemand misschien niet dat zijn leidinggevende of collega's zijn wettelijke naam kent - en al helemaal niet dat die op het intranet of de website wordt weergegeven.
- Zorg ervoor dat in alle communicatie (behalve in juridische documenten) de gekozen naam wordt gebruikt in plaats van de juridische naam.

Voornaamwoorden

Persoonlijke voornaamwoorden, zoals zij/haar, hij/hem/zijn, hen/hun en die/diens, gebruiken we om naar anderen te verwijzen (zie voor meer uitleg het hoofdstuk [Persoonlijke voornaamwoorden](#)). In plaats van aan te nemen welke voornaamwoorden iemand gebruikt, is het beter om diegene de ruimte te geven om zijn eigen voornaamwoorden te gebruiken. Op de universiteit zou dit er zo uit kunnen zien:

- Een voornaamwoordsectie toevoegen aan MePas (profielpagina's van RUG-personeel)
- De voornaamwoorden van studenten vastleggen, zodat ze correct worden aangesproken in de communicatie
- Een voornaamwoordsectie toevoegen aan personeelsgegevens in Shared Services
- Een voornaamwoordsectie toevoegen aan het sjabloon voor RUG e-mailhandtekeningen, zoals:
Prof.dr. Francien Smid
she/her | zij/haar
- Voornaamwoorden schrijven op RUG-badges voor conferenties en seminars

Opmerking: wanneer je mensen vraagt om hun voornaamwoorden te delen, is de beste werkwijze om een veld te voorzien waar mensen hun eigen voornaamwoorden kunnen schrijven, in plaats van vakjes aan te vinken. Als je echter wel aankruisvakjes aanbiedt, overweeg dan om respondenten toe te staan meerdere opties aan te kruisen en een optie 'Anders' te bieden waar mensen hun voornaamwoorden kunnen delen als deze niet in de lijst staan.

Het is een veel voorkomende onjuiste veronderstelling dat alleen mensen die voornaamwoorden die/diens of hen/hun gebruiken, of transpersonen, hun voornaamwoorden hoeven te delen en dat mensen die er cisgender 'uitzien' en die hij/hem of zij/haar voornaamwoorden gebruiken, hun voornaamwoorden niet hoeven te delen. Maar we kunnen de voornaamwoorden die iemand gebruikt niet baseren op iemands uiterlijk. Het delen van onze voornaamwoorden en het vragen naar de voornaamwoorden van anderen normaliseert het begrip en het gebruik van verschillende voornaamwoorden.

Persoonlijke gegevens bewerken

Omdat mensen er in de loop van hun leven voor kunnen kiezen om hun naam of voornaam te veranderen, is het belangrijk dat ze dit ook kunnen doen op hun werk of tijdens hun studie. Op de universiteit moeten studenten en medewerkers de mogelijkheid hebben om hun gegevens toegankelijk en zonder vragen te wijzigen.

Engels versus Nederlands: valse vrienden

We werken aan een internationale universiteit waar zowel Nederlands als Engels wordt gebruikt, wat soms leidt tot vertaalfouten of directe vertalingen. Dit veroorzaakt meestal geen problemen, maar er zijn gevoelige gevallen van 'valse vrienden', woorden die in beide talen op elkaar lijken maar een andere betekenis hebben, wat verwarring kan veroorzaken

- Standaard mannelijke vorm: In het Nederlands zou je de mannelijke vorm gebruiken als je het hebt over een naamloos/ongeïdentificeerd persoon. In het Engels werkt dit echter niet. In plaats daarvan wordt in het Engels het enkelvoudig *'they'* gebruikt.
- Identiteitsgebonden taal: sommige termen vertalen zich niet rechtstreeks van het Nederlands naar het Engels.

Bijvoorbeeld: 'gehandicapt' = 'disabled,' niet 'handicapped'. 'Handicapped' is ook in het Engels verouderd en wordt als beledigend beschouwd. Hetzelfde geldt voor het gebruik van 'homo' ('gay', onderdeel van de LHBTQ+ gemeenschap) en 'transseksueel' (transgender) als zelfstandige naamwoorden.

Bijv. het gebruik van het woord 'ras': terwijl het in het Engels vaak wordt gebruikt om te praten over huidskleur en etniciteit, wordt 'ras' in het Nederlands beschouwd als een extremer/polariserend woord. In plaats daarvan wordt vaak 'huidskleur' of 'achtergrond' gebruikt.

- Mannelijk/vrouwelijk versus male/female en masculine/feminine: in het Engels gebruikt men *male* en *female* als beschrijving van een biologische samenstelling (bijv. *female embryo*), en *masculine* en *feminine* als beschrijving van een genderexpressie (bijv. *feminine clothing*). In het Nederlands kunnen 'mannelijk' en 'vrouwelijk' voor zowel biologische sekse als voor genderexpressie gebruikt worden, bijv. vrouwelijk embryo of vrouwelijke kleding. Mannelijk en vrouwelijk zijn dus niet altijd Nederlandse equivalenten voor het Engelse *male* en *female*. De woorden 'masculien' en 'androgyn' beschrijven echter wel alleen genderexpressie, zoals de Engelse equivalenten *masculine* en *androgynous*.

Feminine en feminien hebben verschillende connotaties. Het Engelse *feminine*, wat 'met een vrouwelijke expressie' betekent, kan een positieve, neutrale of negatieve connotatie hebben, zoals in 'a *feminine walk*.' Het Nederlandse woord 'feminien' heeft echter meestal een negatieve connotatie.

- Mevr versus Mrs: in tegenstelling tot het Engels maakt het Nederlands niet meer een onderscheid in titel tussen getrouwde en ongetrouwde vrouwen. Hoewel de titel Mevr oorspronkelijk voor alleen getrouwde vrouwen werd gebruikt, is het tegenwoordig een aanspreekvorm voor alle vrouwen van 18 jaar en ouder. Het Engelse Mrs is nog steeds een verwijzing naar burgerlijke staat, terwijl dit bij het Nederlandse Mevr niet meer het geval is. In het Engels wordt het standaard gebruik van Ms. aangeraden, een neutrale titel die geen informatie geeft over iemands huwelijkse staat.

Woordenlijst

Asielzoeker	Een persoon die bescherming zoekt omdat diegene vervolging vreest of geweld of mensenrechtenschendingen heeft meegemaakt
Aziatische mensen	Personen met een over het algemeen Aziatische afkomst. Het is echter beter om de specifieke termen te gebruiken van de landen, talen en culturen.
Bicultureel	Iemand die zich beweegt tussen twee culturen en beide als onderdeel van hun identiteit ervaart.
Biologische sekse	Verwijst naar objectief meetbare organen, hormonen en chromosomen. Biologische sekse kan vrouwelijk, intersekse of mannelijk zijn.
Cisgender, cis	Zich identificeren met het gender dat bij de geboorte is toegewezen.
Emigrant	Vanuit het perspectief van het land van vertrek: het verhuizen van iemands land van nationaliteit of gebruikelijke verblijfplaats naar een ander land, zodat het land van bestemming effectief de nieuwe gebruikelijke verblijfplaats wordt.
Etniciteit	Verwijst naar gedeelde culturele en historische kenmerken, zoals taal, religie en afkomst. Mensen met deze gemeenschappelijke kenmerken vormen een etnische groep.
Expat(riate)	Een persoon die buiten zijn geboorteland woont voor een beperkte tijd, vaak verbonden aan een arbeidscontract voor een bepaalde tijd.
Functiebeperking	In de context van de RUG is dit een gezondheidskwestie die kan leiden tot problemen voor individuen, aangezien de huidige academische structuren en manieren van werken barrières kunnen opwerpen.
Gender	Wordt gebruikt om te verwijzen naar de sociale constructies, de normen en waarden die ontstaan zijn omtrent man of vrouw zijn. Het gaat over de sociale, culturele en psychologische kenmerken die met mannen, vrouwen en non-binaire mensen in verband worden gebracht.
Genderexpressie	Het uiting geven van gender in de vorm van (sociaal) gedrag, waaronder bijvoorbeeld kleding en spraakpatronen. Genderexpressie varieert van vrouwelijk tot androgyn tot mannelijk.
Genderidentiteit	Hoe een persoon diens gender zelf interpreteert. Iemand kan bijvoorbeeld als jongen geboren worden en zich in de puberteit

ontwikkelen tot iemand met een mannelijk lichaam, maar zich meer 'vrouw' voelen. Genderidentiteiten omvatten vrouw, man, non-binair en genderqueer, of een combinatie hiervan.

Geslacht	Kan verwijzen naar zowel sekse als gender, en is het woord dat het vaakst gebruikt wordt op formulieren voor het opgeven van persoonlijke gegevens. Het woord geslacht maakt geen onderscheid tussen sekse en gender, omdat sekse en gender overlappen voor de meerderheid van de bevolking.
Immigrant	Vanuit het perspectief van het land van aankomst: een persoon die naar een land verhuist dat niet het land van diens nationaliteit of gebruikelijke verblijfplaats is, zodat het land van bestemming effectief de nieuwe gebruikelijke verblijfplaats wordt.
Intersekse	Een algemene term die wordt gebruikt voor verschillende condities waarbij iemand wordt geboren met een reproductieve of seksuele anatomie die niet lijkt te voldoen aan de typische definities van vrouwelijk of mannelijk.
Intersectionaliteit	De manieren waarop verschillende aspecten van iemands identiteit diegene kunnen blootstellen aan overlappende vormen van discriminatie en marginalisatie.
International	Wordt in de Nederlandse hoger onderwijs context regelmatig gebruikt als zelfstandig naamwoord om een persoon/personen te beschrijven die buiten het land woont/wonen waar diegene hij/zij geboren is, maar wordt in Engelstalige landen niet regelmatig als zodanig gebruikt.
LHBTQIA+	Lesbisch, homoseksueel, biseksueel, transgender, queer, intersekse, aoseksueel. De + verwijst naar mensen die onderdeel uitmaken van de gemeenschap maar van wie de identiteit niet wordt weergegeven door het acroniem LHBTQIA.
Mensen met een (functie-)beperking	In de context van de RUG is een functiebeperking een gezondheidsgerelateerde kwestie die kan leiden tot problemen voor individuen, aangezien de huidige academische structuren en manieren van werken barrières kunnen opwerpen. Voorbeelden zijn AD(H)D, auditieve beperking, autisme, dyslexie of dyscalculie, een lichamelijke beperking (waaronder chronische ziekten zoals diabetes, astma, de ziekte van Crohn, Long COVID en CVS), psychologische beperkingen (zoals chronische depressie, angst) en visuele beperkingen.
Mensen van kleur	Een overkoepelende term die gebruikt wordt om een groep mensen te beschrijven die zich niet identificeren als en niet beschouwd worden als wit.
Migrant	Een overkoepelende term die een persoon beschrijft diens

	gebruikelijke verblijfplaats verlaat, tijdelijk of permanent, om verschillende redenen, zowel binnen een land als internationaal. De term omvat verschillende juridische categorieën, zoals arbeidsmigranten, vluchtelingen, asielzoekers, gesmokkelde migranten en internationale studenten.
Multi-etnisch	Iemand die zich identificeert met of afkomstig is uit meerdere etnische achtergronden.
Neurodivergent	Een neurologisch verschil hebben, zoals maar niet beperkt tot autisme, ADHD, dyspraxie, dyslexie, dyscalculie, dysgrafie, hoogbegaafdheid, het syndroom van Gilles de la Tourette.
Neurodivers	Verwijst naar de variatie van neurotypen binnen een groep, terwijl een individu met een neurotype dat afwijkt van de norm beter aangeduid kan worden als neurodivergent.
Non-binair	Andere genderidentiteiten dan de binaire opties man/vrouw.
Persoon met migratieachtergrond	Een migratieachtergrond betekent dat iemand zelf, of één van diens ouders, in het buitenland is geboren.
Pluricultureel	Iemand die elementen uit meerdere culturen integreert en zich soepel tussen die culturen beweegt.
Queer	Iemand met een andere seksuele geaardheid en/of genderidentiteit dan hetero en cisgender. Een reclamatie van wat vroeger een scheldwoord was, wordt vaak gebruikt als politiek statement.
Ras	Een sociaal construct gebaseerd op huidskleur en fysieke kenmerken.
Rolstoelgebruiker	Iemand die een rolstoel gebruikt. Niet iedereen die in een rolstoel zit is rolstoelgebonden, sommige mensen kunnen een klein stukje lopen.
Statushouder	Een asielzoeker wordt een statushouder op het moment dat de persoon een verblijfsvergunning krijgt.
Sekse	Verwijst naar de biologische samenstelling van een persoon, d.w.z. gebaseerd op chromosomen, hormonen, genitaliën en primaire en secundaire geslachtskenmerken. Let op dat er meer dan twee verschillende seksen zijn.
Seksuele geaardheid	Is tot personen van welk gender of welke sekse iemand zich seksueel aangetrokken voelt, in relatie tot het eigen gender of de eigen sekse. Seksuele geaardheid kan heteroseksueel, homoseksueel, biseksueel (wat volgens sommige definitieën betekent aangetrokken tot twee of meer genders), panseksueel (aantrekking los van gender) of aseksueel zijn.

Toegankelijkheid	Toegankelijkheid voor mensen met een beperking betekent het wegnemen van barrières zodat iedereen, ongeacht hun beperking, gelijke toegang heeft tot informatie, fysieke ruimte en diensten.
Transgender, trans	Zich identificeren met een ander gender dan dat bij de geboorte is toegewezen.
Transitie	Het sociale en mogelijk medische proces van de overgang van zich presenteren als het ene gender naar zich uiten als het andere.
Van gemengde achtergrond	iemand met ouders of voorouders uit verschillende etnische of culturele groepen.
Vluchteling	Een persoon die om bescherming heeft gevraagd en de vluchtelingenstatus heeft gekregen. Ze kunnen hervestigd zijn in een ander land of wachten op hervestiging.
Witte mensen	Een identiteitscategorie meestal gebruikt voor mensen van voornamelijk Europese afkomst, en tevens een aanduiding van huidskleur.
Zwarte mensen	Een identiteitscategorie meestal gebruikt voor mensen van voornamelijk Afrikaanse afkomst, en tevens een aanduiding van huidskleur.

Bronnen

- [Code Diversiteit & Inclusie](#)
- [Podcast over onderzoek naar genderneutrale voornaamwoorden in het Nederlands](#)
- [Taalunie: Taal en Gender](#)
- [Transgender Netwerk Nederland: Wegwijzer voor journalisten en redacties](#)
- [Van Dale: genderneutrale persoonlijk voornaamwoorden](#)
- [Wereldmuseum: Words matter](#)
- [Maastricht University: Gender Inclusive Language Guide](#)